

- планувати виділення коштів на впровадження (на виробництві) раціоналізаторських пропозицій та винаходів;
- налагодити механізм винагороди та оподаткування і впровадження раціоналізаторських пропозицій, винаходів тощо;
- організовувати тіснішу співпрацю підприємств Укрзалізниці з науково-дослідницькими, навчальними закладами України у винахідницькій діяльності.

Вирішення цих питань можливе при створенні робочої групи за участю науковців та представників підприємств Укрзалізниці.

### Література

1. **Державна** програма розвитку залізничного транспорту. Укрзалізниця, 1992 р.

2. **Положення** про патентно-ліцензійну, винахідницьку і раціоналізаторську діяльність на залізницях, об'єднаннях, підприємствах, організаціях та установах залізничного транспорту України, № 221-Ц від 09.09.97 р.

---

УДК 756.035

Ст. викл. М.П. Сигловий – УкрДЛТУ

## ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ ІГОР І ЗАБАВ У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ОЗДОРОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ УКРДЛТУ

Впровадження елементів народних ігор і забав у навчальний процес з фізичного виховання для студентів дає позитивний результат. Така форма занять викликала велику зацікавленість молоді до вивчення народної та культурної спадщини наших предків. Вважаємо за доцільне застосовувати такий досвід і в інших вузах України.

*M.P. Sygloviy – USUFWT*

### Using national games and amusements in system of physical culture training and sanitation for students of USUFWT

IncuCommercial Academy of Lvivtion elements of national games and amusements in educational process of physical culture training for students gives a positive result. Such form of studies evoked a big interest of youth for learning national and cultural legacy of our ancestors. We are thinking that using the same experience is expediently and for other Ukrainian higher educational institutions.

Важливу роль у житті українського народу завжди відігравали забави, ігри, фізичні вправи, які поєднували у собі і спорт, і розвагу – це, по-своєму, і були ефективні засоби і прийоми оздоровлення людей. Особливо активно брали участь в іграх та виконували фізичні вправи у дитячому та юнацькому віці. І як результат – набиралися люди сили, розвивали у собі спритність, витривалість та координованість руху. Такий досвід передавався з покоління у покоління. І саме з нього ми можемо черпати безцінні відомості про фізичну культуру наших предків, доповнювати і вдосконалювати ці знання.

Забави, ігри і розваги мали певний зміст у формі змагань і відбувалися вони під час обрядових і релігійних свят. Найсприятливішим для селянського дозвілля та ігор вважався осінньо-зимовий період. Серед низки зимових свят українців особливо виділявся період Різдвяних свят, що супроводжувався колядками, щедрівками, ходінням з вертепом, шопкою, а це потребувало доброї фізичної підготовки і спритності.

Слід виділити такі зимові забави молоді як: "Парубоча Меланка", "Дівоча Меланка", "Коза", а також катання на саморобних санках, на перегони парами на лещатах та ковзанах. Застосування примітивного саморобного спортивного інвентарю ускладнювало забави, і тут не можливо було обійтися без спритності і майстерності. Як правило, забави супроводжувалися веселими жартами, сміхом і завзяттям.

Стосовно періоду весняно-літніх свят у галичан, як і в інших слов'ян, найбільшим багатством обрядових дій і різноманітних фізичних розваг виділялися Великодні свята. На масові великодні гуляння, які відбувалися на церковному подвір'ї, сходились мешканці всього села чи міста. Протягом трьох днів вони брали участь у забавах і розвагах, які поділялися на дитячі, парубочі, дівочі та загальні. До парубочих належали такі як: "Чорт", "Бити дурака", "Довгої лози", "Шило бити" та інші. У дівчат виділялись такі ігри і забави: "Мак", "Шум" і інші. Всі ці розваги та ігри здебільшого мали характер змагання для виявлення найшвидшого, найспритнішого, найсильнішого. Збираючи велику кількість учасників та уболівальників, забави супроводжувались співами, жартам, веселощами у піднесеному емоційно настрої. Такі заходи проводяться у селах Західної України і в наш час.

Заглядаючи в минуле України, бачимо залишки такої шанованої нашими предками бойової культури, як Бойовий гопак. Козаки-воїни засновували школи бойового мистецтва і вишколу. Як приклад, зараз маємо відродження шкіл бойового гопака. Спираючись на історичні корені нашого народу, його філософію, вірування, обряди і звичаї, віримо, що багатогранний досвід спортивної культури (в т. ч. досвід виконання бойового гопака) зможе сформувати у молоді дух воїнів, сприяти відродженню її національної гордості.

Загальновідомо, що фізична підготовка сучасної молоді України знаходиться на низькому рівні. Програма загальноосвітніх шкіл і навчальних закладів держави з фізичного виховання не використовує багатого народного досвіду, традиційних засобів фізичної підготовки і проведення змагань, які б гуртували національну єдність молоді, вдосконалювали б її фізично, загартовували б, прищеплювали б навички до добрих звичок та навчали б поважати звичаї і культурну спадщину рідного народу.

Починаючи з 1992 р. на кафедрі фізичного виховання Українського державного лісотехнічного університету впроваджуються елементи народних ігор та забав для студентів на заняттях з фізичного виховання.

Як показала практика, така форма проведення занять дала позитивний результат і викликала велику зацікавленість у студентів.

Вважаємо за доцільне враховувати такий досвід при складанні регіональних програм з фізичного виховання для студентів.

Також вважаємо, що було би доцільно інформувати про цей досвід студентів на лекціях з історії України та її культури.

Опанування народних ігор та забав у програмі з фізичного виховання у загальноосвітніх школах України підвищило б цікавість молоді до вивчення народної культурної спадщини наших предків, сприяло б національному відродженню та процвітанню держави.